

שאלה: יש קבוצה אחת של חרדים קיצונים הטוענים שאסור להשהות יהודים רשעים בארץ הקודש, ויש לפעול שיעזבו את הארץ ויגורו בחוץ לארץ. הם מביאים סמך לכך מדברי רבי שמשון בן צדוק (תשב"ץ, סעיף תקנ"ט), תלמידו של מהר"ם רוטנברג. האם זה נכון?

תשובה: שם בדברי התשב"ץ, אחרי ששיבח מי שעולה לגור בארץ ישראל, מזהיר: "יזהר מכל מיני עון, שאם יחטא בה ייענש יותר על העבירות שיחטא שם מבחוצה לארץ... כי אינו דומה המורד במלכות בפלטין של מלך למורד חוץ לפלטין".

אבל מה לעשות? יש מדרש חז"ל שם משמע בדיוק להיפך! בילקוט שמעוני (איכה ס"ק תתרלח, זכור תזכור):

"זכור תזכור. תני ר' חייא: משל למלך שהלך לחמת גדר ונטל בניו עמו. פעם אחת הקניטוהו ונשבע שאינו נוטלם. והיה נזכר להם ובוכה ואומר: "הלואי והיו בני עמי **אע"פ שמקניטים אותי!** הדא הוא דכתיב 'מי יתנני במדבר, מלון אורחים' (ירמיה ט, א) אמר הקב"ה: הלואי יהיו בני עמי כמו שהיו במדבר, שהיו מלינין עלי. ודכוותיה [=וכן דרשו] 'בית ישראל יושבים על אדמתם ויטמאו אותה' (יחזקאל לו, יז). אמר הקב"ה: **הלואי והיו בני עמי בארץ ישראל, אע"פ שמטמאים אותה.**"

אפשר ליישב שאין כאן סתירה. מבחינת האדם החוטא, יש השגחה יתרה שתובעים ממנו על החוצפה שלמרות שהוא בארץ הקודש, הוא בזדון עושה נגד הקב"ה. אבל בבחינת הענין עצמו, הקב"ה מעוניין יותר שיישאר הרשעים בארץ ישראל ולא ינדדו ממנה. [ובאמת אם היהודי החוטא מצטער בלבו על שגיאותיו, גם הרהורי תשובה כאלו מועילים להמתיק את דינו. כל שכן אם מפסיק את סטיותיו בפועל].

ומה הטעם לרצון הקב"ה שיישאר הרשעים בארץ ישראל? ענה על כך הרב שאול ישראלי בספרו "ארץ חמדה" (ספר א שער א סימן ח) שעדיף שיישאר יהודי רשע בארץ ישראל ולא ידור בחוץ לארץ. הוא מביא ראיה מהגמרא (כתובות קי ע"ב) והרמב"ם (הל' מלכים פ"ה היב) "לעולם ידור אדם בארץ ישראל ואפילו בעיר שרובם עובדי ע"ז ואל ידור בחוץ לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל". והרי זה ברור שמי שדר בין עובדי עבודה זרה, או הוא או צאצאיו ילמדו מהם וגם יעבדו עבודה זרה או יתקלקלו בדברים אחרים. והוראה זו חזקה לא רק למי שכבר נמצא בארץ ישראל אלא גם לאלו הנמצאים עדיין בחו"ל, כמו שאמרו "הכל מעלין לא"י אפילו לעיר שרובה גוים" (רמב"ם הל' אישות פי"ג הי"ט).

מה יכול להיות הנימוק להוראה תמוהה זו של חז"ל? אלא כל היושבים בארצות-נְכַר יש בהם בחינה מסויימת של פגם. ודבר זה מוסבר ע"י סתרי תורה. ראה דברי רמב"ן (על ויקרא יח, כה). וכן דברי ר' משה קורדוברו (רמ"ק) ב"אור יקר" (כרך יא, עמ' רנ"א).

ולכן סוף כל סוף, אסור לגרום לכך או לייעץ לרשעי ארץ ישראל לעזוב את ארצנו.